

# Άβδηρα

ο αρχαιολογικός χώρος  
για το ευρύ κοινό και τη σχολική κοινότητα...

Βρείτε εδώ **κείμενα** και **εικόνες** για να περιηγηθείτε ευχάριστα και δημιουργικά!  
Παίξτε με **δράσεις** στο [Φύλλο Εργασίας](#) και συμπληρώστε τη [Φόρμα Αξιολόγησης](#)!



ARENA – Archaeological Research in the North Aegean

Τα ερείπια από τη λεγόμενη Δυτική πύλη των Αβδήρων κοντά στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γενικό Κείμενο .....	2
Πρακτικά ζητήματα .....	4
Εκπαιδευτικό Κείμενο .....	5
Προτεινόμενη Διαδρομή.....	5

# Γενικά

**Κύρια ονομασία θέσης:** Άβδηρα (Ξάνθη)

**Παράλληλες ονομασίες θέσης:** Πολύστυλον, Μπουλούστρα

**Αρχαία ονομασία θέσης:** Άβδηρα

**Σύγχρονη ονομασία θέσης:** παραλία Αβδήρων

**Περιοχή:** Θράκη

**Περιφέρεια:** Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

**Γεωγραφικό διαμέρισμα:** Θράκη

**Χώρα:** Ελλάδα

**Κατηγορία θέσης:** παραθαλάσσια θέση

**Σχετική χρονολόγηση:** ίδρυση στα μέσα 7ου αι.π.Χ.

---

**Ιστορία έρευνας:** Οι ανασκαφές στα Άβδηρα άρχισαν το 1950 από την Αρχαιολογική Εταιρεία με διευθυντή τον Δημήτρη Λαζαρίδη και συνεχίστηκαν από τις Εφορείες Αρχαιοτήτων Κομοτηνής, Καβάλας και σήμερα Ξάνθης. Η ανέγερση του Μουσείου Αβδήρων ολοκληρώθηκε το 1993, ενώ η έκθεση άνοιξε τις πύλες της το 2000.

## Γενικό Κείμενο

Ανάμεσα στις εκβολές του Νέστου και το Πόρτο Λάγος, στο **ακρωτήριο Μπουλούστρα**, βρίσκονται τα αρχαία Άβδηρα. Ο μύθος θέλει οικιστή τον **Ηρακλή**, ο οποίος τα ίδρυσε στη μνήμη του συντρόφου του Αβδήρου που κατασπαράχτηκε από τα άλογα του βασιλιά των Βιστόνων Θρακών, Διομήδη. Μια πρώτη ίδρυση της πόλης έγινε στα **μέσα του 7ου αι. π.Χ.** από Ίωνες αποίκους των **Κλαζομενών** της Μ. Ασίας, με οικιστή τον Τιμήσιο.

Οι κακές κλιματολογικές συνθήκες και οι εχθρότητες με τους Θράκες της περιοχής, ήταν μεταξύ άλλων, οι λόγοι που οδήγησαν την αποικία σχεδόν στην εξαφάνιση. Ωστόσο, γύρω στο **545 π.Χ.** ο πληθυσμός της ενισχύθηκε από νέο κύμα αποίκων, τους πολίτες από την επίσης μικρασιατική **Τέω**, που έφυγαν για να σωθούν από τον Πέρση σατράπη Άρπαγο.

Ο πλούτος (μέταλλα, σιτηρά, ξυλεία, δούλοι κτλ) και η προνομιούχος θέση, κατέστησαν γρήγορα τα Άβδηρα μια από τις ακμαιότερες πόλεις του βόρειου Αιγαίου. Πριν το τέλος του 6ου αι. π.Χ. κόβουν **νομίσματα**, με τον **γρύπα** (έμβλημα της πόλης) στον εμπροσθότυπο, ενώ αναγράφεται και το **εθνικό «ΑΒΔΗΡΙΤΩΝ»**, μαζί με το όνομα του εκάστοτε υπεύθυνου για τη νομισματοκοπία άρχοντα.

Στους περσικούς πολέμους τα Άβδηρα βρέθηκαν στην κυριαρχία των Περσών, που η παρουσία τους στην περιοχή ξεκινά ήδη από το 512 π.Χ. Με το τέλος των περσικών πολέμων η πόλη γνώρισε μια μακρά ειρηνική περίοδο ακμής και σύμφωνα με τα ανασκαφικά ευρήματα, εξελίχθηκε σε σπουδαίο εμπορικό και πολιτιστικό κέντρο της περιοχής. Ήταν μέλος της **Α΄ Αθηναϊκής Συμμαχίας** (477 π.Χ.) και διατηρούσε στενές σχέσεις με το ανεξάρτητο **θρακικό βασίλειο των Οδρυσών**. Σημαντικό πλήγμα δέχθηκαν τα Άβδηρα το 376 π.Χ. από την εισβολή

30.000 θρακών Τριβαλλών. Στη συνέχεια αναγκάστηκαν να γίνουν μέλος της **Β΄ Αθηναϊκής Συμμαχίας** και να παραμείνουν στη σφαίρα επιρροής των Αθηνών.

Το 356 π.Χ. τα Άβδηρα, μαζί με άλλες πόλεις των θρακικών παραλίων περιήλθαν στην κυριαρχία του Φίλιππου Β΄. Τότε χρονολογείται και η οικοδόμηση του **πολεοδομικού συγκροτήματος** στα νότια, κτισμένου με το ιπποδάμειο σύστημα, ισχυρά τείχη, ακρόπολη, δύο λιμάνια και εργαστήρια. Η ύπαρξη **βασιλικού νομισματοκοπείου** μαρτυρά τη μεγάλη εμπορική δραστηριότητα της πόλης την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Μετά τον θάνατό του και τη διαίρεση του βασιλείου του, η πόλη γνώρισε διαδοχικά την κυριαρχία των Μακεδόνων, των Σελευκιδών και των Πτολεμαίων.

Στα τέλη του 3ου και τις αρχές του 2ου αιώνα π.Χ. οι συγκρούσεις μεταξύ Μακεδόνων και Ρωμαίων οδήγησαν στην επικράτηση των δεύτερων που επέβαλαν την κυριαρχία τους στη Μακεδονία και τη Θράκη (**167 π.Χ.**). Τα Άβδηρα διατήρησαν το καθεστώς της «ελεύθερης πόλης», αλλά η ακμή τους είχε περάσει. Σταδιακά η πόλη χάνει τη σημασία της και τα τείχη καταργούνται. Στη βυζαντινή εποχή συρρικνώνεται στην τειχισμένη ακρόπολη και μετονομάζεται σε **Πολύστυλο**, ενώ ο υπόλοιπος χώρος μεταβάλλεται σε νεκροταφείο.

Εκτός από τους αποίκους στον **πληθυσμό** της πόλης συγκαταλέγονταν Έλληνες από άλλες περιοχές και ντόπιοι Θράκες. Την εποχή της ακμής της υπολογίζεται πως είχε μεταξύ 30.000-100.000 κατοίκους. Σημαντικά είναι τα στοιχεία για την κοινωνική οργάνωση, το δημόσιο και τον ιδιωτικό βίο των Αβδηριτών. Κύριες ασχολίες ήταν η γεωργία, η κτηνοτροφία, η αλιεία, το εμπόριο και οι βιοτεχνικές δραστηριότητες.

Το πολίτευμα ήταν **δημοκρατικό** με ανώτατα σώματα εξουσίας τη βουλή και το δήμο. Ανώτατος και **επώνυμος άρχοντας** ήταν ο ιερέας του Απόλλωνα. Οι Αβδηρίτες λάτρευαν επίσης τους **θεούς** Δίονυσο, Αφροδίτη, Αθηνά και Δήμητρα, αλλά και τους **ήρωες** Ηρακλή, Άβδηρο και Ιάσονα. Σημαντικές **προσωπικότητες** των Αβδήρων ήταν οι φιλόσοφοι Λεύκιππος και Ανάξαρχος, ο γραμματικός Εκαταίος, οι ποιητές Ανακρέων και Νικαίνετος, ο σοφιστής Πρωταγόρας, ο μαθηματικός Βίων, ο μηχανικός Διοκλείδης, ο φιλόσοφος και θεμελιωτής της ατομικής θεωρίας Δημόκριτος.

Η αρχαιολογική έρευνα αποκάλυψε τμήματα των τειχών της πόλης, κτίσματα της τελευταίας, καθώς και νεκροταφεία. Έχουν ανασκαφεί **τείχη** δύο επάλληλων φάσεων (Κλαζομενίων και Τηίων), **νεώσοικος, ιερό Δήμητρας και Κόρης, εργαστήριο κοροπλαστικής, ερείπια κατοικιών του 4ου αιώνα π.Χ., της ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής**, αλλά και **λουτρό** των ρωμαϊκών χρόνων. Εντυπωσιακός είναι και ο αριθμός των επιγραφών, ειδωλίων, λατρευτικών σκευών, ανάγλυφων και νομισμάτων που βρέθηκαν στην πόλη και τα νεκροταφεία της και συμπληρώνουν την εικόνα της ζωής των αρχαίων Αβδηριτών.

**Κείμενα:** Ιωάννης Μούρθος – Δέσποινα Τσιαφάκη (1/2/2019)

**Πηγές:** α) Αικατερίνη Μπάλλα (28/11/2007) στο Ι.Π.Ε.Τ./ Ε.Κ. «Αθηνά», ©

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, διαθέσιμο στον [Οδηγό Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης](#)

β) Κ. Καλλιντζή, «Άβδηρα», στο Α. Βλαχόπουλος, Δ. Τσιαφάκη (επιμ.), Αρχαιολογία. Μακεδονία και Θράκη, Αθήνα, εκδ. οίκου Μέλισσα 2017, 498-501.

# Πρακτικά ζητήματα

Εφορεία Αρχαιοτήτων Ξάνθης

Αρχαιολογικός Χώρος – τηλέφωνο 2541051783

Αρχαιολογικό Μουσείο – τηλέφωνο 2541051003

Ηλεκτρονική Διεύθυνση [efaxan@culture.gr](mailto:efaxan@culture.gr)

Αρχ. Χώρος. Ώρες και Μέρρες λειτουργίας ΔΕ, ΤΕ-ΚΥ 8:30-15:30, ΤΡ: κλειστά

Αρχ. Μουσείο. Ώρες και Μέρρες λειτουργίας ΔΕ, ΤΕ-ΚΥ 8:30-15:30, ΤΡ: κλειστά

**ΠΡΟΣΟΧΗ** πριν από την επίσκεψή σας επικοινωνήστε για το ωράριο λειτουργίας με την Εφορεία Αρχαιοτήτων!

**Σημεία ξεκούρασης:** Στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου των Αβδήρων υπάρχει ένα μεγάλο δέντρο που προσφέρει απλόχερα τη σκιά του στους επισκέπτες. Ο υπόλοιπος χώρος στερείται σκιερών σημείων ή σημείων για ανάπαυλα.

**Περιορισμοί στον αριθμό συμμετοχών:** Στο αρχαιολογικό μουσείο των Αβδήρων οι ομάδες δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα 30 περίπου άτομα.

## Λίστα βασικής βιβλιογραφίας

- Καλλιντζή, Κ. (2013) Αρχαιολογικό Μουσείο Αβδήρων. Αθήνα.
- Καλλιντζή, Ν., Τερζοπούλου, Δ., Ζήκος, Ν., Δαδάκη, Σ. (2001) Άβδηρα/Πολύστυλον. Αρχαιολογικός Οδηγός. Αθήνα.
- Σκαρλατίδου, Ε. (1984) Ο ελληνικός αποικισμός στην Αιγαιακή Θράκη. Αρχαιολογία και Τέχνες, 13. pp. 50-58 [URL](#)
- Τριαντάφυλλος, Δ., Καλλιντζή, Κ. (2001) Αρχαιολογικό Μουσείο Αβδήρων. Αρχαιολογία και Τέχνες, 79. pp. 93-96 [URL](#)
- Τριαντάφυλλος, Δ. (1984) Άβδηρα. Ιστορικά στοιχεία. Αρχαιολογία και Τέχνες, 13. pp. 27-34 [URL](#)

Μπορείτε να βρείτε την υπόλοιπη βιβλιογραφία σχετικά με τα αρχαία Άβδηρα στην Ειδική Βιβλιογραφία του ARENA.



# Εκπαιδευτικό Κείμενο

Σύμφωνα με τη **μυθολογία** ο Ηρακλής ήρθε στην περιοχή, μαζί με τον φίλο του τον Άβδηρο, για να πιάσει τα ανθρωποφάγα άλογα του Θράκα βασιλιά Διομήδη. Ο Άβδηρος όμως φαγώθηκε από τα άλογα κι ο Ηρακλής έδωσε το όνομά του σε μια νέα πόλη... Τι να απηχεί ο μύθος αυτός; Τι δυσκολίες να αντιμετώπισαν οι πρώτοι Έλληνες που αποίκησαν την περιοχή; Πώς να επικράτησαν τελικά έναντι των ντόπιων Θρακών αλλά και της θανατηφόρας ελονοσίας που μάστιζε την περιοχή;

Μέσα από τα ερείπια της πόλης ή καλύτερα των πόλεων των Αβδήρων κάντε ένα ταξίδι στο παρελθόν, σε μια από τις **ακμαιότερες** πόλεις του βόρειου Αιγαίου. Αν κουραστείτε από την περιήγηση, θυμηθείτε να... πάρετε το μπάνιο σας στα απομεινάρια ενός ρωμαϊκού λουτρού που έχει αποκαλυφθεί μερικώς.

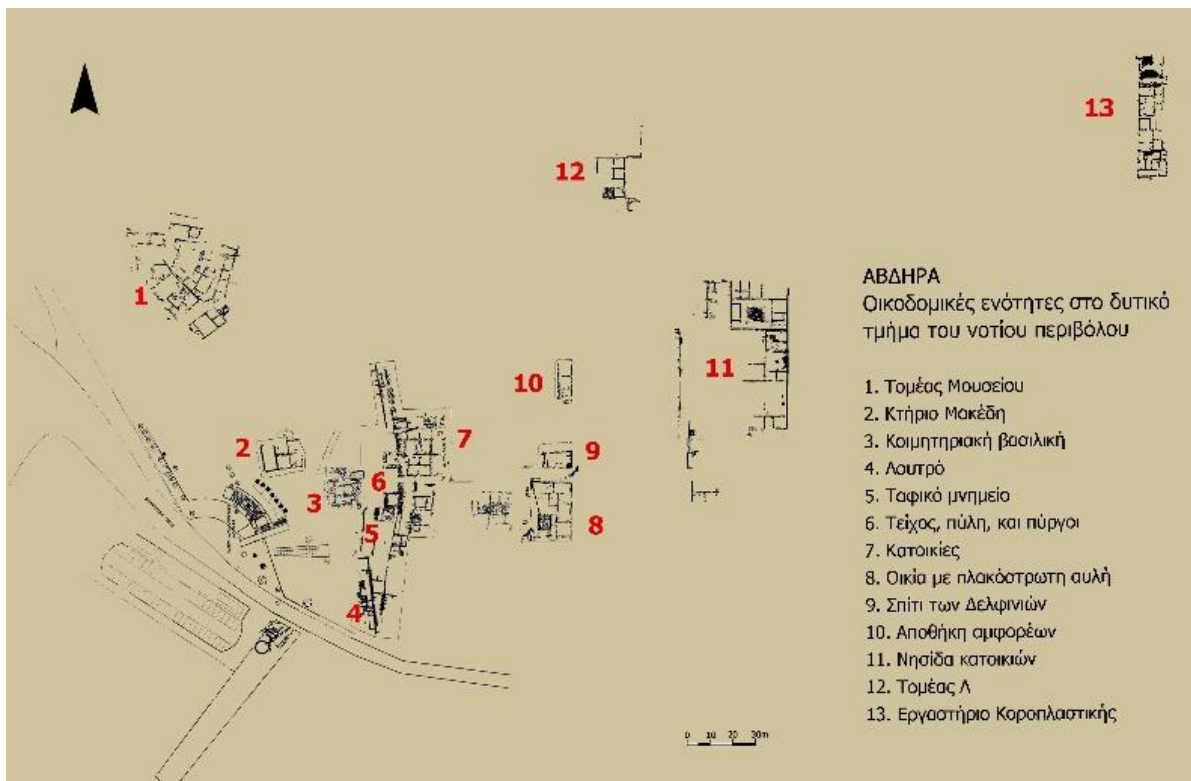
Για αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τα αρχαία Άβδηρα μπορείτε να ανατρέξετε στην εκπαιδευτική έκδοση [«Έλα να σου δείξω τα Άβδηρα»](#), στα ενημερωτικά φυλλάδια που διατίθενται στον χώρο και στο [χρονολόγιο](#) με τα βασικά γεγονότα της πόλης.

Αν θέλετε να παίξετε με δραστηριότητες κατά την περιήγησή σας κατεβάστε και εκτυπώστε το σχετικό [Φύλλο εργασίας](#).

## Προτεινόμενη Διαδρομή

Η προτεινόμενη διαδρομή βασίζεται στο παρακάτω [σχέδιο](#) του αρχαιολογικού χώρου και σε επιλογή από τα βασικά μνημεία, στα οποία παραπέμπουν τα Νούμερα.

Μπορείτε να ξεκινήσετε την περιήγησή σας από το σύγχρονο [λιμανάκι](#), για να



ανακαλύψετε, ανάμεσα στις βάρκες και τους γλάρους, τις πέτρες από τον αρχαίο λιμενοβραχίονα μέσα στη [θάλασσα](#). Πρόκειται για ένα από τα δυο λιμάνια που είχαν τα Άβδηρα.

Στη συνέχεια επισκεφτείτε τον οργανωμένο αρχαιολογικό χώρο, με ό,τι έχει ανασκαφεί από την πόλη των Αβδήρων. Τα Άβδηρα ήταν μία από τις αποικίες που ιδρύθηκαν στα παράλια της αρχαίας Θράκης από τον 7ο αι. π.Χ. και εξής. Πρώτοι ήρθαν εδώ Έλληνες από την πόλη Κλαζομενές στη Μ. Ασία στα 654 π.Χ. Η πρώτη όμως αποικία που δημιουργήθηκε δεν πήγε πολύ καλά. Οι άποικοι είχαν να πολεμήσουν τους ντόπιους Θράκες αλλά και την **ελονοσία!**

Το 545 π.Χ. ήρθαν Έλληνες από τη γειτονική πόλη Τέω της Μ.Ασίας, για να γλιτώσουν από τους Πέρσες, και ξανα-ίδρυσαν τα Άβδηρα. Αυτή η πόλη έγινε μια από τις σημαντικότερες της περιοχής! Μάλιστα τον 4ο αι.π.Χ. οργανώθηκε η **μετακίνηση** ολόκληρης της πόλης στο σημείο που βρίσκεστε από βορειότερα, για να είναι δίπλα στην ακτογραμμή που είχε μετακινηθεί και στο λιμάνι που ήταν η βασική πηγή πλούτου της. Η αρχική πόλη των Αβδήρων του 7ου αι. π.Χ. είναι βορειότερα και δεν είναι επισκέψιμη.

**Στάση Νο 6: Τείχος.** Η πόλη του 4ου αι. π.Χ. κατοικήθηκε συνεχώς ως και τον 4ο αι. μ.Χ. Μάλιστα το ένα κτίριο είχε κτιστεί πάνω στα ερείπια του άλλου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να είναι δύσκολη από μη ειδικούς η αναγνώριση κατασκευών διαφορετικών χρονολογιών.

Βρίσκεστε έξω από την αρχαία πόλη των Αβδήρων και βλέπετε μπροστά σας τμήμα από το [τείχος της](#). Το τείχος αυτό προστάτευσε την πόλη των Αβδήρων από εχθρικές επιδρομές, άλλοτε με επιτυχία κι άλλοτε όχι. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η επιδρομή που δέχτηκαν τα Άβδηρα από 30.000 Θράκες, της φυλής των Τριβαλλών το 376/5 π.Χ. Στη μάχη αυτή αποδεκατίστηκε όλος ο μάχιμος ανδρικός πληθυσμός των Αβδήρων...

Το τείχος δε σώζεται σε ολόκληρο το ύψος του, ενώ έχει βρεθεί μόνο μία από τις εισόδους στην πόλη. Η λεγόμενη σήμερα Δυτική [Πύλη](#) οδηγούσε από το δυτικό λιμάνι στο εσωτερικό της πόλης μέσω δρόμου που θα τον δείτε στη συνέχεια της πορείας σας στον χώρο. Στις ενημερωτικές πινακίδες μπορείτε να δείτε μια πρόταση [αναπαράστασης](#) της αρχικής μορφής του τείχους και της πύλης με τους πύργους της. Σε ανασκαφές μάλιστα έχουν βρεθεί μεγάλες λίθινες σφαίρες καταπέλτη που είχαν χτυπήσει το τείχος και αφέθηκαν μετά εκεί ακριβώς όπου είχαν πέσει. Μπορείτε να δείτε τις σφαίρες αυτές στο μουσείο των Αβδήρων. Μετά τη ρωμαϊκή κατάκτηση, όταν τα Άβδηρα έγιναν μέρος της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και απολάμβαναν πια τη **ρωμαϊκή ειρήνη** (pax romana), το τείχος δε χρειαζόταν πια. Οι κάτοικοι των Αβδήρων άρχισαν τότε να χτίζουν και έξω από αυτό και να επεκτείνουν την πόλη τους.

**Στάση Νο 4: Ρωμαϊκό λουτρό.** Προχωρώντας, χωρικά και χρονολογικά, περνάμε στη **ρωμαϊκή περίοδο** των Αβδήρων. Τότε έγιναν τμήμα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και υιοθέτησαν και αυτά αγαπημένες συνήθειες των Ρωμαίων, όπως τα δημόσια **λουτρά**. Βλέπετε στη στάση αυτή ό,τι απέμεινε και ό,τι έχει ανασκαφεί ως τώρα από δημόσιο λουτρό ρωμαϊκής εποχής. Η τυπική διάταξη των λουτρών περιείχε χώρους με κρύο, χλιαρό και ζεστό νερό, στους οποίους οι λουόμενοι περνούσαν διαδοχικά.

Μπροστά σας σώζονται τμήματα από την επιδαπέδια θέρμανση, τα λεγόμενα **υπόκαυστα**, που ήταν ένας χώρος κάτω από το κυρίως πάτωμα όπου κυκλοφορούσε ζεστός αέρας. Σώζεται επίσης μια πολύ ωραία μικρή **δεξαμενή** σε

σχήμα ωοειδές (οβάλ). Η τυπική διάταξη των λουτρών περιείχε χώρους με κρύο, με χλιαρό και μετά με ζεστό νερό. Στην ενημερωτική πινακίδα μπορείτε να δείτε μια **αναπαράσταση** ενός τέτοιου τυπικού λουτρού με όλους τους απαραίτητους χώρους, υποδοχής, αποδυτήρια, λουτρά κτλ.

**Στάση Νο 3: Χριστιανικός ναός.** Οι εποχές και οι συνήθειες αλλάζουν. Μπροστά σας βλέπετε ό,τι απέμεινε από έναν χριστιανικό **ναό** από τη βυζαντινή πια εποχή των Αβδήρων. Μπορείτε να καταλάβετε ότι είναι ναός από την ημικυκλική αψίδα του ιερού στα ανατολικά. Ο ναός βρισκόταν εν μέσω **νεκροταφείου**, μια και η πόλη, που βρισκόταν εκεί παλιότερα, εγκαταλείφθηκε μετά από μεγάλη πλημμύρα τον 4ο αι. μ.Χ. Βλέπετε γύρω από το κτίριο του ναού τάφους, από τους οποίους τα κόκαλα των νεκρών έχουν μεταφερθεί στο μουσείο. Η πόλη των Αβδήρων εκείνη την εποχή είχε περιοριστεί στην ακρόπολη που βλέπετε στον απέναντι λόφο προς τη μεριά της θάλασσας και ήταν πια γνωστή ως Πολύστυλον. Αν έχετε όρεξη για ανάβαση, η ακρόπολη σας περιμένει να σας προσφέρει πανοραμική θέα στην αρχαία πόλη, το λιμάνι της και το θρακικό πέλαγος.

**Στάση Νο 8: Αβδηρίτικο σπίτι.** Μπορείτε να δείτε από κοντά εδώ ένα τυπικό αβδηρίτικο **σπίτι** του 4ου αι. π.Χ. Προχωρήστε για να βρεθείτε σε μια τετράγωνη **αυλή** στρωμένη με πλάκες. Δείτε το **πηγάδι** που έδινε νερό στο σπίτι και που ακόμα και σήμερα έχει νερό μέσα, αν παρατηρήσετε προσεκτικά. Γύρω από την αυλή υπάρχουν λαξευτά **αυλάκια** αποχέτευσης, που οδηγούσαν τα νερά της αυλής έξω από το σπίτι μέσω ενός σκεπαστού αγωγού. Γύρω από την αυλή υπήρχε **διάδρομος** που ήταν στεγασμένος, ενώ γύρω από αυτόν ανοίγονταν τα **δωμάτια** του σπιτιού. Στον κάτω όροφο θα υπήρχαν οι αποθήκες, η κουζίνα αλλά και ο ανδρώνας, ο χώρος για τις συγκεντρώσεις των ανδρών. Το σπίτι αυτό είχε και δεύτερο όροφο όπου θα υπήρχαν τα υπνοδωμάτια.

**Στάση Νο 9: Σπίτι των δελφινιών.** Σε αυτό το σημείο μπορείτε να δείτε ό,τι βρέθηκε ως τώρα και απέμεινε από ένα σπίτι. Μάλιστα στην αυλή του ανακαλύφθηκε ένα **ψηφιδωτό** με δελφίνια! Μπορείτε να το δείτε, εκτίθεται στο μουσείο. Το ψηφιδωτό αυτό με την παράσταση με τα δελφίνια και τα κύματα της θάλασσας έδωσε το όνομά του στον χώρο και γι' αυτό ο ανασκαφέας τον ονόμασε «σπίτι των δελφινιών».

**Στάση Νο 10: Αποθήκη αμφορέων.** Η ανασκαφική έρευνα αλλάζει μερικές φορές ερμηνείες. Έτσι αυτός ο χώρος που έχετε μπροστά σας είχε αρχικά θεωρηθεί αποθήκη αμφορέων λόγω της ανάποδης τοποθέτησης των αμφορέων, έτσι όπως **βρέθηκαν**. Μετά από έρευνες και μελέτη και άλλων παρόμοιων ευρημάτων, έγινε κατανοητό ότι αυτός ο τρόπος τοποθέτησης των αμφορέων, κάτω από το πάτωμα ενός σπιτιού ήταν ένας τρόπος να κρατούν την **υγρασία** του εδάφους μακριά από το σπίτι. Κάτι παρόμοιο μπορείτε να δείτε και στον αρχαιολογικό χώρο της Ζώνης στον γειτονικό νομό Έβρου, όπου εκεί μάλιστα οι αμφορείς είναι ακόμα στη θέση τους!

**Στάση Νο 13: Εργαστήριο κοροπ्लाστικής.** Ακόμα ένας χώρος που φανερώνει τις διαφορετικές ερμηνείες των αρχαιολόγων είναι το **συγκρότημα κτισμάτων** στο ανατολικό άκρο του επισκέψιμου αρχαιολογικού χώρου. Το κτίριο είναι το πρώτο που αποκαλύφθηκε στις ανασκαφές στα αρχαία Άβδηρα το 1950. Εκεί είχε προταθεί αρχικά ότι υπήρχε ένα εργαστήριο κοροπ्लाστικής, δηλαδή δημιουργίας πήλινων αγαλμάτων, εξαιτίας των πολλών σχετικών ευρημάτων (μήτρες, ειδώλια κ.ά.). Με την πάροδο του χρόνου προτάθηκαν κι άλλες διαφορετικές χρήσεις, με τους Graham, Hoerfner και Schwandner να υποστηρίζουν ότι επρόκειτο για ένα **συγκρότημα κατοικιών** και όχι εργαστήριο. Στην ενημερωτική πινακίδα στον χώρο μπορείτε να δείτε μια πρόταση **αναπαράστασης** της όλης διάταξης του χώρου.



# Εκπαιδευτικό υλικό φορέων

ΕΦΑ Ξάνθης, ΥΠΠΟΑ, Εκπαιδευτικές εκδόσεις

- Καλλιντζή, Κ. (2008) Έλα να σου δείξω τα Άβδηρα... Βιβλίο για τον μαθητή. [URL](#)
- Καλλιντζή, Κ. (2008) Αρχαία Άβδηρα, η πόλη και οι κάτοικοί της. [URL](#)

Ακολούθησε τον Οδυσσέα, ΥΠΠΟΑ

- Θεματική «Υγεία» [URL](#)
  - Θεματική «Φιλοσοφία & Επιστήμη» [URL](#)
  - Θεματική «Αρχαίο Θέατρο»: Εκθέματα Αρχαιολογικού Μουσείου Αβδήρων [URL](#)
- Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Βιστωνίδας
- Ο κόσμος των αρχαίων Αβδήρων» [URL](#)
- Ίδρυμα Θρακικής Τέχνης και Παράδοσης
- Παραμυθο-ξενάγηση στα αρχαία Άβδηρα [URL](#)

## Σχετικά Βίντεο

- Αρχαιολογικές Ξεναγήσεις. Επεισόδιο: 026 ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΑΒΔΗΡΑ [URL](#)
- Animated Φιλόσοφοι. Επ.5 Δημόκριτος [URL](#)
- Αρχαιολογικό Μουσείο Αβδήρων JTI Target [URL](#)
- Αρχαιολογικός χώρος Αβδήρων JTI Target [URL](#)

## Αξιολόγηση μέσω [διαδικτυακής φόρμας](#)

Μπορείτε να συμμετέχετε στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού περιεχομένου (διάρκειας 5-10 λεπτών) για τη συγκέντρωση των δικών σας σχολίων και προτάσεων.



Τα ερείπια του τείχους, η αναπαράσταση του σπιτιού του 4<sup>ου</sup> αι.π.Χ. και το ψηφιδωτό των δελφινιών.

